

Ludwig Wittgenstein i normatywność społeczna

Celem projektu jest sformułowanie takiego sposobu myślenia o faktach i fenomenach społeczno-politycznej rzeczywistości ludzkiego życia, który byłby zgodny z Wittgensteinowską koncepcją języka i filozofii. Wittgensteinowska koncepcja języka i filozofii może nam w istotny sposób pomóc krytycznie spojrzeć na pewne zasadnicze nieporozumienia i mitologiczne uprzedzenia charakteryzujące myśl społeczną i polityczną. Ponadto może nam ona zaoferować nowatorską koncepcję normatywności społecznej, która nie byłaby z konieczności dyskursywna (tzn. nie byłaby wynikiem racjonalnej komunikacji). Takie ujęcie normatywności społecznej nakierowuje naszą uwagę i zapewnia normatywny charakter takim istotnym, i żywo dzisiaj dyskutowanym, aspektem naszej społeczno-politycznej rzeczywistości, jak emocje, afekty, uczucia i percepcja.

Projekt skupia się na trzech blisko związanych ze sobą grupach zagadnień. Po pierwsze, na rozwoju metod(y) filozoficznej i koncepcji filozofii Wittgensteina, której krytyczny potencjał zostanie wykazany poprzez odniesienie do wybranych tendencji filozofii społecznej i polityki. Po drugie, na uwagach o kierowaniu się regułą i normatywności ujętej jako obserwowalne regularności ludzkiego życia. Po trzecie, na relacji między filozofią działania a filozofią percepcji jako istotną dla właściwego opisu naszych społeczno-politycznych praktyk.

Problemy poruszane w niniejszym projekcie są bezpośrednio związane z przyjętą metodą interpretacji filozofii Wittgensteina. Przyjęta metoda interpretacji Wittgensteina zakorzeniona jest w nurcie *New Wittgenstein* reprezentowanym przez takich autorów, jak m.in. Cora Diamond, James Conant, Alice Crary czy Juliet Floyd. W projekcie twierdzą, że podstawowy problem w obecnych badaniach – w ramach *New Wittgenstein* – dotyczy wykazania normatywności i krytycznego potencjału filozofii Wittgensteina. Zgodnie z **hipotezą** niniejszego projektu, wspomniane normatywność i krytyczny potencjał można znaleźć w jego uwagach o kierowaniu się regułą i filozofii percepcji. Wykazanie tego byłoby równoznaczne ze sformułowaniem nowego podejścia do filozofii społecznej, a w szczególności do normatywności społecznej, gdyż wspomniane grupy uwag bezpośrednio dotyczą zagadnienia praktyk społecznych. Inną istotną cechą interpretacji *New Wittgenstein* jest dostrzeganie wagi uwag meta-filozoficznych oraz uznawanie, że to, jak sam Wittgenstein rozumiał to, co robił w filozofii, jest kluczowe dla zrozumienia tego, co jest istotne w jego myśli. Znacząca część tego projektu poświęcona jest rozwojowi metod(y) filozoficznej Wittgensteina i jego koncepcji filozofii. Wittgenstein formował swoją metodę(y) filozoficzną i koncepcję filozofii w kontraście do swoich wcześniejszych poglądów. Zatem, uwagi te mają ogromny potencjał krytyczny, który można zastosować do filozofii społecznej i polityki. Co więcej, uwagi te są pouczające również w ten sposób, że krytykując swoje wcześniejsze poglądy Wittgenstein posługiwał się swoją nową metodą filozoficzną. Zatem, uwagi te pokazują nie tylko, w jaki sposób możemy zbłądzić zajmując się filozofią, ale również, pokazując to, ilustrują Wittgensteinowskie ujęcie praktyki filozoficznej. O ile głównym celem niniejszego projektu jest sformułowanie takiego ujęcia filozofii społecznej, które byłoby zgodne z poglądami Wittgensteina, o tyle uwagi te stanowią istotną wskazówkę co do tego, jak takie ujęcie powinno i jak nie powinno wyglądać.

Chociaż obojętny, lub wręcz negatywny stosunek Wittgensteina wobec filozofii polityki jest dobrze znany, zamierzam wykazać że dotyczył on przede wszystkim możliwości sformułowania określonego rodzaju wyjaśnień społecznych. Nie powinien być zatem rozumiany jako całkowite odrzucenie filozofii społecznej i politycznej, ale jako przekonanie, że błądzimy po omacku co do tego, w jaki sposób zajmować się filozofią społeczną i polityczną. U podstaw projektu leży założenie, że filozofia Wittgensteina zarówno może nam pomóc pełniej zrozumieć naszą społeczno-polityczną rzeczywistość, jak i że w interesujący sposób może ona wzbogacić współczesne debaty w ramach filozofii społecznej i polityki.